

Barne, likestillings, og inkluderingsdepartementet
 Postboks 8036 Dep
 0030 Oslo

Dato 14.09.2011
 Deres ref: 201101697-/MLS
 Vår ref: TAR

Høring - NOU 2011:7 Velferd og migrasjon

Vi viser til høringsinvitasjon om NOU 2011:7, Velferd og migrasjon. Brochmann-utvalget har levert en omfattende og bred utredning med mange gode tall og analyser. Abelia ønsker å kommentere de forhold som gjelder innvandring som ressurs for norsk næringsliv og enkelte andre forhold som i mindre grad synes belyst i utredningen.

Brochmann sett fra kunnskapsbasert næringsliv

Abelia representerer kunnskapsnæringene i Norge. Kunnskapsnæringene utgjør om lag 500.000 sysselsatte, og er med det den største sysselsetteren i privat sektor. Over tid har disse næringene blitt en sentral motor i norsk økonomi og har – med unntak av oljesektoren – høyest verdiskaping i norsk økonomi.¹ Felles for disse næringene er at de har kunnskap og folks hoder som viktigste innsatsfaktor, i motsetning til næringer som baserer seg på naturressurser, elektrisitet og råstoffer.

Slik vi ser det handler Brochmann-utredningen overordnet om to forhold: På den ene side handler det om en tiltrengt modernisering av både innvandrings- og arbeidsmarkedspolitikken. På den annen side handler det like mye om at Norge må gjøres attraktivt og interessant nok å komme til for kompetente mennesker fra hele verden. Når det gjelder det siste poenget, om behovet for å tiltrekke oss enda flere personer med høy kompetanse, synes utvalget i liten grad å ha kommet frem til aktive tiltak. Vi innser at dette kan ha sammenheng med innretting på utvalgets mandat. Nettopp derfor vil vi understreke at dette er et vesentlig område som regjeringen må adressere i oppfølgingen av utvalgets arbeid.

Innvandring er også næringspolitikk

Vi legger til grunn at innvandring er svært viktig for norsk næringsliv og for norsk økonomi. Bedriftene har stor nytte av økt tilgang på arbeidskraft. Innvandrere utgjør i dag rundt 10 prosent av de sysselsatte i norske virksomheter og bidrar sterkt til verdiskaping i mange ulike bedrifter og bransjer. Arbeidsinnvandrere fra EU-land har bidratt til å dempe presset i arbeidsmarkedet. Høyt utdannede spesialister fra land utenfor EU har lenge vært et viktig supplement til det norske arbeidsmarkedet for kunnskapsbaserte virksomheter. Når det er sagt er det selvfølgelig også stort behov for innvandrere med ”normal” kompetanse.

¹ Med kunnskapsnæringen menes blant annet konsulent- og rådgivningsvirksomheter, it, telekom og medievirksomheter, finansiering og forsikringsvirksomheter, og privat helse og undervisning. Definisjoner og avgrensinger iht Eurostat. Se også Konjunkturbarometer for Kunnskapsnæringen, Abelia juni 2011, http://abelia.nsp01cp.nhosp.no/getfile.php/Dokumenter/konjunkturbarometer_130611.pdf

Norge oppleves som et attraktivt land for ”lavkompetent” arbeidskraft. Tilsvarende er Norge ikke ansett å være spesielt attraktivt for mennesker med høy utdanning og kompetanse. Det er en myte at folk med høy kompetanse strømmer til Norge. Dette understrekes bl.a. ved at den såkalte spesialistkvoten på 5000 aldri har blitt fylt opp.

I en stadig mer globalisert økonomi med hardere konkurranse om arbeidskraften må vi posisjonere oss bedre slik at vi fremstår som et attraktivt land også for høykompetent arbeidskraft. Dette er spesielt viktig for en stadig mer kunnskapsbasert norsk økonomi. I oppfølgingen av Brochmann-utvalget må regjeringen derfor se nærmere på følgende:

- Behovet for en aktiv politikk som stimulerer til mer høykompetent innvandring
- Politikk for å rekruttere og beholde gode utenlandske studenter i Norge
- En gjennomgang av dagens praktisering av spesialistordningene for innvandring for letter rekruttere internasjonal arbeidskraft
- Gjennomgang av EØS-regelverket for om mulig å lage ordninger som stimulerer bedre til tjenesteinnvandring
- Praktisering av rekruttering av utenlandsk arbeidskraft i offentlig regi, bl.a gjennom NAV-Eures
- En mer aktiv markedsføring, bl.a. i regi av UD og Innovasjon Norge, av Norge som interessant sted å jobbe og etablere virksomhet
- En mer aktiv tilnærming for å gjøre det mer attraktivt for oss å tiltrekke oss spesielle grupper. Bl.a. haster det med å implementere ordninger på linje med EUs direktiv om scientific visa for forskere fra tredjeland.

Samlet er det behov for bedre analyser av hvorfor høykompetent arbeidskraft i så liten grad kommer til Norge og hva som kan gjøres for å bedre dette. Abelia ønsker en aktiv dialog med myndighetene om dette, og vi utfordrer gjerne regjeringen til å fremme et eget meldingsarbeid rettet mot å komme opp med en samlet politikk for feltet. Som også Brochmann-utvalget viser til har andre land en langt mer aktiv politikk og til dels økonomiske insentiver for å tiltrekke høy kompetanse. Dette vil være minst like viktig for et land som Norge, som med vår sammenpressede lønnstruktur, klima og spredt bosetning har vanskeligere for å tiltrekke oss høy kompetanse.

Samtidig vil vi understreke at dette er tiltak som må adresseres innenfor en rekke ulike politikkområder, bl.a. som en sentral del av nærings-, forsknings- og innovasjonspolitikken. Målbevisst satsing på for eksempel forskning og verdensledende miljøer i forhold til kompetanse, laboratorier og utstyr er vel så viktig for å sikre Norge et fortrinn i kampen om de kloke hodene.

Kort om andre deler av utredningen

Brochmann-utvalget peker også på at det kan være en motsetning mellom innvandring og en bærekraftig velferdsstat. Hovedårsaken er forskjeller mellom innvandreres deltakelse i arbeidsmarkedet og yrkesdeltakelsen i den øvrige befolkningen. Utvalgets analyser viser at mange grupper av innvandrere har lavere yrkesdeltakelse enn majoriteten, og at forskjellene er betydelige for noen grupper. Abelia er enig i behovet for et balansert syn mellom bedriftenes behov for å tiltrekke seg kompetent arbeidskraft gjennom migrasjon på den ene side og det samfunnsøkonomiske perspektivet knyttet til velferdsordningene på den andre. Spørsmålet er likevel hva slags politikk som best legger til rette for dette.

Som utvalgets analyser også viser er det begrensede muligheter til å regulere innvandringen fra EØS-området, samtidig som innvandringen fra utenfor EØS-området i dag allerede er restriktiv. Dette er som nevnt over heller ikke ønskelig. Abelia er derfor enig med utvalget i at handlingsrommet er betraktelig større når det kommer til velferdsordningene og inkluderingspolitikken. Utvalget mener at "det er nødvendig å gjøre gradvise tilpasninger i velferdsmodellen i årene som kommer" som følge av økt migrasjon. I forslagene til tiltak legger utvalget i all hovedsak vekt på forslag som forsterker aktiviseringsmekanismene i velferdsordningene for å stimulere til økt arbeidsdeltakelsen blant innvandrere. Abelia støtter både nødvendigheten av endringer i velferdsordninger og en dreining av ordningene i retning av større aktivitetskrav. Vi vil likevel undertreke at det er lite sannsynlig at "aktiviseringsalternativet" er tilstrekkelig og at det vil være nødvendig å dreie politikken i retning av "innstrammingsalternativet". Det må i så fall skje i form av universelle ordninger.

Med vennlig hilsen

Paul Chaffey
Administrerende direktør